

Geachte gedeputeerde Fokkens-Kelder,

Met belangstelling hebben we het ontwerp PvE Concessie OV Fryslân gelezen en we zijn blij met de gelegenheid om hier een aanvulling op te mogen doen. In Fryslân werken we (overheid, ondernemers en onderwijs) met elkaar aan een regio waarin de economie in balans is met onze omgeving en onze mensen. Daarom dragen we ieder ons steentje bij aan de transitie naar een circulaire economie met een helder toekomstbeeld; de meest circulaire regio van Europa zijn in 2025.

Duurzame mobiliteit is daarin essentieel. Daarbij is het een voorwaarde dat ook dunbevolkte gebieden goed bereikbaar zijn, om het platteland leefbaar en verbonden te houden. U bent als provincie verbonden aan de Freonen fan Fossylfrij Fryslân en Vereniging Circulair Friesland. Met onze netwerken hebben we het ontwerp PvE Concessie OV Fryslân bekeken. Graag delen we onze aanvullingen op het ontwerp PvE graag via onderstaande 'Krachtilijst'. De Krachtilijst bevat 11 concrete punten die we u mee willen geven in deze belangrijke concessie voor de regio. De 11 punten hieronder verbinden de diverse uitdagingen en leggen hiermee de lat hoog voor een duurzame en circulaire OV Concessie Fryslân.

Krachtilijst OV Concessie Fryslân

Stimuleren samenwerking andere mobiliteitsvormen

1. Het is een uitdaging om ook dunbevolkte gebieden te blijven bedienen met passend openbaar vervoer. We stellen voor de concessiehouder te stimuleren samen te werken met marktpartijen om zo te zorgen voor betaalbaar en duurzaam openbaar vervoer in geheel Fryslân. Te denken valt aan deelmobiliteit en aansluiting taxivervoer. Deze zogenoemde 'ketensamenwerking' is een van de beginselen van de circulaire economie.

Eis Zero Emissie

2. In artikel 3.4 en 3.4.5 lid 1 wordt de eis van Zero Emissie vastgesteld op 2030. We stellen voor dit niet vast te zetten op 2030, maar afhankelijk te maken van de (technische) mogelijkheden zoals beschikbare laad- en tankinfrastructuur. Zodra de mogelijkheden beschikbaar zijn, dient de concessiehouder het wagenpark per direct Zero Emissie te maken.
3. In artikel 3.4, 3.4.3 en 3.4.7 worden uitzonderingen op de Zero Emissie-eis bepaald voor spitslijnen, A-lijnen en buurtbussen. Het is ons voorstel om deze uitzonderingen niet op te nemen als zodanig. Evenals bij bovenstaand punt, stellen we voor de concessiehouder te verplichten de overstap op Zero Emissie per direct te doen maken wanneer de (technische) mogelijkheden beschikbaar zijn.
4. In het PvE wordt geen minimale eis ten aanzien van de CO₂-prestatieladder gesteld. We stellen voor trede 3 als minimale eis vast te stellen. Daarnaast stellen we voor dat de concessiehouder wordt gestimuleerd om treden 4 en 5 zo snel als mogelijk te halen. Deze eis kan gelden als concretisering van of deel van artikel 3.4.27, waarin de verplichting van een Materieelplan wordt vastgelegd.

Groene stroom en waterstof

5. In bijlage C-1 wordt de definitie van een Zero Emissievoertuig bepaald. Daarbij wordt bepaald dat Zero Emissievoertuigen worden voortgedreven door enkel groene stroom ofwel waterstof. Daarbij wordt niet bepaald wat 'groen' is, en ook niet dat waterstof duurzaam geproduceerd moet zijn. We stellen voor vast te stellen dat energie en brandstof uit 100% hernieuwbare bronnen komt. Bijvoorbeeld elektriciteit en waterstof dat enkel is opgewekt door wind en zon.
6. De concessiehouder en -verlener zetten zich in voor regionale en onafhankelijke opwek van elektriciteit en/of productie van waterstof. Bijvoorbeeld door dit eigen beheer te ontwikkelen.

Circulair openbaar vervoer

7. Vereis van de concessiehouder een Circulair Ontwerp- en Inkoopbeleid, waarbij voor al het materiaalgebruik circulariteitseisen worden gebruikt (te denken valt aan: gebouwen, vervoer, stallingen, marketing, kleding).
8. We stellen voor vast te leggen dat de concessiehouder wordt gestimuleerd om afvalstromen te minderen en bijvoorbeeld streeft naar Zero Waste in 2030.
9. In artikel 3.4.24 wordt bepaald dat de concessiehouder maatregelen zal uitvoeren ten behoeve van circulariteit. We stellen voor dit artikel te concretiseren, door voorafgaand aan de aanbesteding ten minste een 'plan einde levensduur' voor het materieel als eis vast te stellen. Een methode die de concessiehouder kan gebruiken is bijvoorbeeld de terugnamegarantie.
10. In artikel 3.4.2 wordt vastgelegd dat de concessiehouder mee moet werken aan pilots. We stellen voor innovatie ten behoeve van de circulaire economie te stimuleren. Een voorbeeld kan zijn het investeren van een bepaald percentage van de omzet in innovatietrajecten of nieuwe 'ketensamenwerkingen'.
11. Fryslân heeft de ambitie om in 2025 de meest circulaire regio van Europa te zijn en maakt dit zichtbaar. We stellen voor ook de concessiehouder uit te dagen de eigen circulaire ambities en acties zichtbaar maakt in het dagelijkse openbaar vervoer.

Wij hopen op deze manier bij te kunnen dragen aan een leefbaar, bereikbaar en circulair Fryslân. Bij de vraag om nadere toelichting kunt u Nick Boersma, projectmanager bij Vereniging Circulair Friesland bereiken via 06 811 613 79 of nick.boersma@circulairfriesland.frl.

Met vriendelijke groet,

Evert Jan van Nijen
Namens de Vereniging Circulair Friesland

Bouwe de Boer
Namens de Freonen fan Fossylfrij Fryslân

